

Zondag van Jezus' doop in de Jordaan

Jezus hoorde zeker bij de mensen die zich verwant voelden met de prediking van Johannes de Doper, – radicaliteit! Hij liet zich door Johannes dopen in de Jordaan, de rivier die symbool was van het beloofde land dat zou druipen van melk en honing. Johannes moet het hoe dan ook gezien hebben of gehoord of vermoed, dat Jezus in de vervulling van die belofte een definitieve rol zou spelen. Hij zag de Geest van God,

d.w.z.: hij heeft Hem herkend als Degene die Israël van uitzichtloosheid zou bevrijden, barmhartig, liefdevol en voorzichtig. We lezen erover bij Jesaja en bij Matteüs.

Thema: “**Menswording**”

LEZING uit de profetie van Jesaja (42,1-4.6-7)

Zo spreekt de Heer: 'Deze is mijn Dienaar, die Ik ondersteun, mijn uitverkorene in wie Ik behagen schep: mijn geest stort Ik over hem uit, gerechtigheid laat Hij stralen over de volken. Hij roept niet, Hij schreeuwt niet en op straat verheft Hij zijn stem niet. Het geknakte riet zal Hij niet breken, de kwijnende vlaspit niet doven, in waarheid zal Hij de gerechtigheid laten stralen. Onvermoeid en ongebroken zal Hij op aarde gerechtigheid laten zegevieren: de verre kusten zien uit naar zijn leer. Ik, de Heer, roep u in gerechtigheid. Ik neem u bij de hand en waak over u en maak u voor de mensen tot het teken van mijn verbond en tot een licht voor de volken. Blinden zult gij de ogen openen, gevangenen uit hun kerker bevrijden en uit de gevangenis allen die in duisternis zitten.'

TWEEDE LEZING uit het heilig evangelie van onze Heer Jezus Christus volgens Matteüs (3, 13-17)

In die tijd kwam Jezus uit Galilea naar de Jordaan tot Johannes om zich door hem te laten dopen. Maar Johannes wilde Hem tegenhouden met de woorden: “Ik heb uw doopsel nodig, en Gij komt tot mij?” Jezus antwoordde: “laat het nu zijn; want zo past het ons al wat is vastgesteld te volbrengen.” Toen

liet Johannes Hem toe. Nadat Jezus gedoopt was, steeg Hij terstond uit het water. En zie, daar ging de hemel open en Hij zag de Geest Gods neerdalen in de gedaante van een duif en over zich komen. En een stem uit de hemel sprak: “Dit is mijn Zoon, mijn veelgeliefde, in wie Ik welbehagen heb.”

OVERWEGING

De vreugde van ouders, dierbare mensen, zijn bijna altijd de kinderen. Ze zien elke dag aan de kinderen iets nieuws. De eerste glimlach, waarmee het kindje contact bewijst; het ontdekken van zijn eigen handjes, de eerste stapjes, het eerste woordje en zo meer. Heel mooi en boeiend, maar de ouders moeten in de loop van de tijd die ontwikkeling wel besturen, want elke mogelijkheid die het kind krijgt, kan het inzetten tot schade voor een ander of het kind zelf.

U ziet 't, denk ik, helemaal voor u en we vinden het gewoon, maar toch is het een wonderlijke zaak dat groei weliswaar vanzelf gaat, maar dat het wel degelijk moet worden genormeerd om te voorkómen, dat degene die groeit (alsook diens omgeving) aan die groei kapot gaat.

Misschien is dat 't wel wat we vroeger leerden begrijpen onder de erfzonde; dat wil zeggen: we hebben als mensen allemaal iets waardoor we aan onszelf kapot kunnen gaan, – individueel en trouwens ook als gemeenschap. Dat kun je voorkómen, maar dat kost aandacht en inzet. Dat proces kennen we als opvoeding, – een investering van zo'n kleine 20 jaar ten einde het kind te leren hoe het leven in te richten.

Bij dat leerproces staat steeds de vraag op de achtergrond waar het om gaat. Daarvoor neem ik u mee naar het evangelie, – niet omdat het iets vertelt over opvoeding, maar omdat de eerste christenen moeilijkheden hadden met Jezus' doop. Hij was immers Gods Zoon; Hij zou toch nooit aan zichzelf kapot gaan en waarom zou Hij zich dan laten dopen. Matteüs geeft in zijn evangelie de eerste christenen antwoord over de zin van het doopsel met een tekst van Jezus zelf: “Laat 't nu maar. Want zo behoren wij de gerechtigheid volledig te vervullen.”

Het eerste, dierbare mensen, dat opvalt is, dat Hij zegt “zo behoren wij” en niet: “zo behoort ik”. Hij spreekt over mensen, ook over uw leven en het mijne. Het evangelie gaat ook hier weer over het nú. Hij rekent zichzelf tot een van de onzen en begint geen discussie over de vraag of Hij als de Gezondene van God wellicht niet hoeft te worden gedoopt. Het gaat hier niet over Hemzelf maar over ons, – over u en mij. Bovendien geeft Hij geen regels en recepten. Hij laat weten, dát er een norm is vastgesteld, maar vult die niet in. Hij praat niet in de sfeer van: dit mag wel en dat niet. Binnen de grenzen van goed en kwaad zijn er immers grote verschillen; wat voor de een goed is, is wellicht voor de ander slecht; niet alles wat de een mag, mag een ander ook. Jezus zegt: “Zo behoren wij de gerechtigheid te vervullen.” De kernvraag is daarom: wat is toch die gerechtigheid? Wat is dat?

Dierbare mensen, (even tussendoor) in de evangelierverslag, die u zojuist hoorde, staat: “... want zo past het ons al wat is vastgesteld te volbrengen”. In het Grieks staat er echter: “de gerechtigheid te vervullen”, hetgeen beter past bij de tekst van Jesaja: “Gerechtigheid laat Hij stralen over de volken. Hij roept niet, Hij schreeuwt niet en op straat verheft Hij zijn stem niet. Het geknakte riet zal Hij niet breken, de kwijnende vlaspit niet doven.”

Dierbare mensen, gerechtigheid, – tot die menswording moet elk kind tot volwassenheid worden gebracht. Zo behoort een christen het leven in te richten. Het is de roeping van iedere gedoopte. Dat betekent in ons leven gewoon: afwijzing van elke vorm van machtsvertoon en pretentie waarvan de kleine, de zwakke en de arme de dupe wordt. Het riet dat al geknakt is, mag niet worden gebroken, – de olielamp die al bijna uit is, mag niet worden gedoofd. Dáártoe wordt een mens geroepen en gedoopt!

Bij Jezus' doop denk je misschien: wat zou Jezus zelf bij zijn doop hebben gedacht? Dat blijft natuurlijk speculeren want het staat nergens, maar je mag ervan uitgaan dat Hij diep bewogen was door al die mensen die zich door Johannes in de Jordaan lieten dopen. Uit liefde liep Hij in de rij mee, wachtend op zijn beurt, los van enige pretentie, om helemaal verbonden te zijn met de mensen die Hij bemindde. En dan denk ik: Jezus wilde met dat beeld van het doopsel de mensen verlossen uit hun isolement, – het isolement van compe-

titie en concurrentie in de race naar ‘iemand te zijn’, jezelf vanuit je geestelijke armoede te etaleren voor de ander, – met andere woorden: doe maar gewoon, schreeuw niet, bescherm ieder die geen verweer heeft, houd in leven wat nog leeft, zwem niet voor je leven om meer te zijn dan je eigenlijk bent, word mens zoals de Schepper je bedoelt en dan is het goed.

Zo vraag ik me wel 'ns af wat ouders voor ogen staat als zij hun kindje laten dopen; waar denken ze aan? Zou dat iets kunnen zijn wat Jesaja bedoelt met gerechtigheid? Zou het verhaal van Jezus' doop kunnen dienen daarvoor iets te zeggen? Of is het alleen traditie, – een kwestie van erbij horen? Nee dus, want de doop is meer dan de plechtige inschrijving in het ledenregister van een christelijke geloofsgemeenschap. De doop is het begin van een gelovige opvoeding. Wat ik in het begin van deze overweging erfzonde noemde (– dat wil zeggen: de kans van iedere mens aan zichzelf kapot te gaan –), ... aan die erfzonde wordt in principe bij de doop een einde gesteld, – in principe, want het kind moet wel worden geleerd hoe het z'n leven moet inrichten. Daarmee zijn we terug bij de opvoeding, die doorklinkt in het doopsel en die Jesaja al formuleerde met: “Gerechtigheid laat Hij stralen over de volken. Hij roept niet. Hij schreeuwt niet en op straat verheft Hij zijn stem niet. Het geknakte riet zal Hij niet breken, de kwijnende vlaspit niet doven.”

Dierbare mensen, ik sluit af. Jezus' doop is een appèl op u en mij om te leven in gerechtigheid, – dat wil zeggen: te leven op een manier zoals de Schepper u en mij bedoelt, en zoals Jesaja dat beschrijft, – geldig voor ieder die Jezus van Nazareth volgt. Het is absoluut tijdloos.

(– Ruimte voor aantekeningen –)

Katholieke geloofsgemeenschap
St. Petrus' banden
Driebergen-Rijsenburg, 12 januari 2020
© Frans E.M. Verhaar pr.